

Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee

Teie 06.10.2026 nr 8-1/7243-1 ,
JDM/26-1101/-1K

Meie 28.10.2026 nr 1.1-11/4024-2

**Justiits- ja Digiministeeriumi
valitsemisala riigieelarve vahendite
arvelt toetuse andmise tingimused ja
kord**

Lugupeetud proua Pakosta

Kooskõlastame Rahandusministeeriumi poolt määruse eelnõu järgmiste märkustega:

- Eelnõu § 4 kohaselt võib toetus olla riigiabi või vähese tähtsusega abi, kuid täpsemaid viiteid, milliste Euroopa Komisjoni õigusaktide (nt komisjoni määrus (EL) 2023/2831 või komisjoni määrus (EL) nr 651/2014) alusel sellist abi antakse, eelnõus (ega seletuskirjas) ei ole. Konkurentsiseaduse § 33 (vähese tähtsusega abi) lõike 4¹ ja § 34² (grupierandiga hõlmatud riigiabi) lõike 2² kohaselt on abi andja kohustatud enne vähese tähtsusega abi või grupierandiga hõlmatud riigiabi andmise otsuse tegemist abi saajat teavitama komisjoni määrmuses sätestatud üldpõhimõtetest, mis kohalduvad abi saajale antava abi suhtes. Kui sellist abi antakse abikava raames, peab abi andja viitama vastavale Euroopa Komisjoni määrmusele ja grupierandi puhul ka määrmuse asjakohasele artiklile ning sätestama abikavas komisjoni määrmuses sätestatud asjakohased üldpõhimõtted. Palume vastavad sätted määrmuse eelnõusse lisada. Juhime tähelepanu, et komisjoni määrus (EL) nr 651/2014 ehk grupierandi määrus kaotab kehtivuse 31.12.2026, kuid uus määrus, mille lõplikku teksti veel ei ole, võetakse vastu detsembris 2026 ja hakkab kehtima alates 1.01.2027.
- Palume seletuskirjas § 4 selgituse juures ka selgitada, mille alusel abi andja hindab, kas tegemist on riigiabi või vähese tähtsusega abiga (VTA) või pole tegemist kummagagi. Nt §-s 8 kirjeldatud riigisisese sotsiaaltoetuse näol ei ole tegemist riigiabi ega VTAg, kui seda antakse füüsilisele isikule, kes ei tegele majandustegevusega. Juhime tähelepanu, et [Komisjoni teatistes riigiabi mõiste kohta ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses](#) on analüüsitud riigiabi olemasolu kriteeriume ja teatis võib seetõttu olla abiks ka eelnõu alusel antavate toetuste riigiabi analüüsil.
- Kui eelnõu näol on tegemist raamtekstiga ja täpsemad abi andmise tingimused määratakse eelnõu § 12 lõikes 3 nimetatud avatud taotlusvooru väljakuulutamise teates, võib esimeses kommentaaris toodud viited ja üldpõhimõtted sätestada väljakuulutamise teates. Sellisel juhul loetakse väljakuulutamise teadet abikavaks.
- Eelnõu § 9 lõige 3 võimaldab anda toetust erandina otsustuskorras, kuid määrmusest ei selgu, millistel juhtudel võib avatud taotlusvoorst loobuda ja kuidas on põhjendatud

konkreetsse toetuse saaja valik. Palume täiendada § 9 lõiget 3, et otsustuskorras toetuse andmisel tuleb põhjendada avatud taotlusvoorst kõrvalkaldumist, toetuse saaja valikut, toetuse summa kujunemist ning hinnata võimalike teiste sobivate toetuse saajate olemasolu.

- Selgitus § 9 kohta (lk 4, esimene lõik), lauses „Sellisel juhul peab esinema avalikust huvist tulenev põhjendatud alus ning toetuse andmine muul viisil peab olema toetuse eesmärgi arvestades otstarbekas“ peaks ilmselt asendama viimase sõna „otstarbekas“ sõnaga „ebaotstarbekas“. Lk 4, kolmas lõik – viidatud on „toetuse andmise tingimustele“, kuid pole selge, mida selle all mõeldakse (nt taotluse väljakuulutamise teadet vms)?
- Eelnõu § 6 lõige 3 ja § 7 lõige 5 võimaldavad anda strateegilise partnerluse toetust ja tegevustoetust mitmel järjestikusel eelarveaastal, kuid määrust ei selgu, kas iga aasta rahastamine otsustatakse eraldi. Palume määrust sätetada, et iga järgmise eelarveaasta toetus otsustatakse selle aasta riigieelarves olemasolevate vahendite piires ning mitmeaastase koostöö kavandamine ei anna toetuse saajale õigust nõuda toetust järgmistel aastatel ega loo riigile eelarvega katmata kohustust.
- Eelnõu § 7 lõike 4 järgi ei pea tegevustoetuse saaja aruannet esitama, kui käskkirjas või lepingus ei ole ette nähtud teisiti. Selline lahendus ei taga piisavalt selgelt toetuse kasutamise ja tulemuste kontrollitavust, eriti suurema või mitmeaastase toetuse korral. Palume sätetada vähemalt minimaalne kontrollikohustus, mille kohaselt peab toetuse andjal olema dokumenteeritud teave toetuse kasutamise, saavutatud tulemuste ja olulisemate kulude kohta ning mitmeaastase toetuse puhul tuleb enne järgmise aasta toetuse määramist hinnata eelmise perioodi tulemusi. Eraldi aruande asemel võib kasutada olemasolevaid tegevus- ja finantsaruandeid, kui need annavad kontrolliks piisava teabe.
- Eelnõu § 9 lõige 5 võimaldab toetust maksta ettemaksena, kuid ei säteta ettemakse tegemise eeldusi, selle suuruse määramise põhimõtteid ega kasutamata raha tagastamise korda. Kuna ettemakse puhul makstakse avalikud vahendid välja enne kulude tekkimist ja tulemuste saavutamist, palume sätetada, et ettemakse peab olema tegevuse elluviimiseks vajalik ja lähtuma põhjendatud rahavajadusest. Suuremate või pikemaajaliste toetuste korral tuleks võimaldada maksmist osade kaupa ning siduda järgmine makse senise toetuse kasutamise või tulemuste kontrolliga. Samuti peab olema selgelt määratud kasutamata toetuse tagastamise tähtaeg ja kord.
- Eelnõu § 10 lõike 4 kohaselt võib taotleja tegevuse elluviimisse kaasata partneri. Juhime tähelepanu, et kui partneri kulusid kaetakse, tuleb ka partnerile antava toetuse puhul analüüsida, kas see võib olla riigiabi või vähese tähtsusega abi.
- Eelnõu §-s 11 on toodud nõuded taotlusele. Kui tegemist on riigiabiga, mida antakse grupierandi määrust ((EL) nr 651/2014) alusel, siis peab taotluses olema toodud grupierandi määrust artikkel 6 lõikes 2 nimetatud info, s.o ettevõtja nimi ja suurus, (toetatava) projekti kirjeldus, sh selle algus- ja lõppkuupäev, projekti toimumise koht, projekti kulude loetelu ja vajalik rahastamise summa. Taotlus tuleb abi andjale esitada enne projekti töödega või tegevusega alustamist. VTA andmisel selliseid nõudeid pole.
- Eelnõu § 11 lõikes 2 on lisanõuded taotlejale, kui taotletav toetus on VTA või riigiabi, kuid pole arusaadav, miks nõutakse lõike 2 punktis 1 toodud andmeid. Ka seletuskirjas seda ei selgitata. Samuti pole selge, kuidas taotleja teab, kas toetuse näol on tegemist riigiabiga (või VTAgaga) või mitte.
- Eelnõu §-i 13 (taotluse menetlemine) tuleks lisada ka hindamine, kas toetus on riigiabi või VTA ja kui on, siis kas see on kokkusobiv riigiabi või VTA andmise reeglitega. § 17 (toetuse kasutamine) lõikes 3 on küll kirjas, et ministeerium selgitab välja, kas

tegemist on riigiabi või vähese tähtsusega abiga, kuid seda tuleks teha juba taotluse menetlemise, mitte lepingu sõlmimise ajal.

- Eelnõu §-s 17 nimetatud toetuse kasutamise lepingus tuleks asjakohasel juhul ka märkida, et toetus on riigiabi (või vähese tähtsusega abi) – seda nõuavad konkurentsiseaduse § 34² lõige 2¹ (grupierandiga hõlmatud riigiabi puhul) ja § 33 lg 4⁴ (VTA puhul). Juhime ka tähelepanu, et grupierandiga hõlmatud riigiabi puhul tuleb Euroopa Komisjonile esitada vastav grupierandi teatis (vt konkurentsiseaduse § 34² lõige 3). Nii riigiabi kui VTA andmisel peab abi andja säilitama abi andmisega seotud dokumente 10 aastat alates abikava alusel viimase abi andmisest.
- Eelnõu § 18 sätestab kulude abikõlblikkuse väga üldiselt ning jätab olulise osa tingimustest taotlusvooru dokumentidesse. Ühtse ja kontrollitava rahakasutuse tagamiseks palume määruuses sätestada peamised mitteabikõblikud kulud.
- Seletuskirjas märgitakse, et määrus ei suurenda halduskoormust ega too riigieelarvele lisakulu, kuid samal ajal eeldab määruse rakendamine muu hulgas taotlusvooru dokumentide, hindamispõhimõtete, otsuste, aruandluse ja lepingute ettevalmistamist ning toetuste menetlemist ja järelevalvet. Palume täiendada seletuskirja rakendamise töökoormuse hinnanguga. Samuti tuleks välja tuua, et kulud kaetakse olemasolevate ressursside arvelt.
- Seletuskirjas osas 4 (Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele) selgitatakse, et iga konkreetset toetust andes tuleb hinnata, kas nii antakse ettevõtjale majanduslik eelis, kas meede on valikuline, kas kasutatakse riigi ressursse ning kas meede võib mõjutada konkurentsi ja liikmesriikidevahelist kaubandust. Kuna tegemist on toetusega, toetust antakse riigieelarvest ja toetuse saajad valitakse taotlusvoorudega, siis eelise olemasolu, meetme valikulisust ja riigi ressursside olemasolu enam hindama ei pea – need riigiabi olemasolu kriteeriumid on täidetud. Seega piisab, kui hinnata, kas tegemist on majandustegevuse toetamisega ja kas toetus võib mõjutada konkurentsi ja liikmesriikidevahelist kaubandust. Osa 4 viimases lauses on samuti viidatud toetuse andmise tingimustele, kuid ka siin pole selge, mida selle all mõeldakse. Osa 7, viimane lause: viidatud on „käesolevale seadusele“, kuid ilmselt on mõeldud „käesolevat määrust“.

Muud tehnilised tähelepanekud:

- § 12 sisaldab kahte lõiget numbriga 3;
- § 16 lõikes 4 ei nähtu selgelt taotleja nõusoleku vajadus taotluse osaliseks rahuldamiseks, kuigi seletuskiri sellele viitab;
- § 16 lõikes 5 sätestatud 30-päevane menetlustähtaeg on seotud taotluste esitamise tähtpäevaga, kuid määrus võimaldab ka jooksva taotlemisega vooru;
- § 14 lõike 2 punkt 2 viitab valel taotlusvormil esitatud taotlusele, kuid § 12 kohaselt ei pruugi taotluse vormi alati kinnitada;

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Rando Kängsepp 5982 5053

Rando.Kangsepp@fin.ee

Maris Kalda 5885 1434

Maris.Kalda@fin.ee